

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Ivo Pospíšila a soudců Petra Pospíšila a Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **J. E. H.**, zastoupený Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 834/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2025, č. j. OAM-1673/BA-BA01-LE24-2024, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2025, č. j. 62 Az 5/2025 - 41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Faridu Alizeyovi, advokátovi, **se nepřiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Shora označeným rozhodnutím žalovaný zamítl žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany dle § 16 odst. 2 zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou. Na základě shromážděných informací o politické situaci a stavu dodržování lidských práv v Maroku a na základě žalobcovy výpovědi shledal, že v žalobcově případě lze Maroko považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“).

[2] Proti tomuto rozhodnutí žalobce brojil žalobou. Na jejím základě Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 30. 4. 2025, č. j. 62 Az 5/2025 - 41, napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění uvedl, že žalobce svou žádost o mezinárodní ochranu odůvodnil příslušností k národnosti Amazigh (Berber). Dle správního spisu žalovaný při posouzení Maroka jako bezpečné země původu vycházel ze čtyř dokumentů. Za aktuální lze ovšem považovat pouze zprávu *Maroko, Hodnocení Maroka jako bezpečné země původu* ze dne 16. 5. 2024. K otázce postavení Berberů v Maroku však žalovaný použil v zásadě pouze neaktuální podklady. Vzhledem k tomu není závěr žalovaného o Maroku jako bezpečné zemi původu ve vztahu k žalobci dostačující. Zejména pak není v souladu s požadavky kladenými zákonem o azylu a unijním právem. Krajský soud v Ostravě dále odkázal na závěry rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 Az 14/2022 - 154. Z něj plyne, že nynější ustanovení § 16 odst. 4 věta druhá zákona o azylu nedává smysl a je v rozporu s unijním právem. Proto jej žalovaný neměl použít a měl se držet čl. 32 odst. 2 procedurální směrnice. Podle něj lze žádost zamítnout pro zjevnou nedůvodnost, jen pokud předtím žalovaný zjistí, že žadatel nesplňuje podmínky pro přiznání mezinárodní ochrany podle kvalifikační směrnice. Tak však žalovaný nepostupoval. Krajský soud mu proto uložil, aby se v dalším řízení zabýval národností žalobce a jeho azylovým příběhem a zajistil relevantní a aktuální informace o situaci národnosti Amazigh v Maroku s tím, že nebude aplikovat § 16 odst. 4 zákona o azylu.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] *Žalovaný* („stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel v první řadě popsal žalobcovu „pobytovou“ minulost v Evropě. K věci samé pak namítl, že se zabýval situací v Maroku stran jeho zařazení mezi bezpečné země původu, a to jak v obecné rovině, tak speciálně ve vztahu k postavení Berberů v této zemi. Stěžejní dokument týkající se hodnocení Maroka jako bezpečné země původu, ze kterého vycházel, je z května 2024. Byl tedy vydán zhruba půl roku před rozhodováním o žádosti. Jeho podkladem přitom bylo velké množství všeobecně respektovaných zdrojů.

[5] Stěžovatel nezpochybňuje, že Berbeři čelí v Maroku jistým nesnázím, které se podávají také ze shromážděných zpráv. Ty nicméně nedosahují intenzity pronásledování ve smyslu čl. 9 procedurální směrnice ani nesvědčí o tom, že by Berberům v Maroku hrozilo mučení, nelidské či ponižující zacházení či tresty nebo vážná újma z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu (který v Maroku neprobíhá), a v konečném důsledku tak nevyvrací hodnocení Maroka jako bezpečné země původu.

[6] Pokud krajský soud konstatoval, že zprávu *Maroko, Hodnocení Maroka jako bezpečné země původu* ze dne 16. 5. 2024 lze považovat za aktuální, tak se jeho odkaz na rozsudek NSS č. j. 10 Azs 161/2022 mívá účinkem. Stejně tak postrádá logiku jeho závěr, že informace o Maroku jako bezpečné zemi původu neobstojí z hlediska kritérií, která plynou z procedurální směrnice a uvedeného rozsudku NSS.

pokračování

[7] Stěžovatel nesouhlasí ani s výtkou krajského soudu směřující proti neaktuálnosti použité zprávy *Maroko, Situace Berberů v Maroku* ze dne 4. 1. 2021. Krajský soud zde pominul závěry přílehlavého rozsudku NSS sp. zn. 1 Azs 292/2021, podle něhož je zastaralá taková zpráva, která obsahuje informace, jež v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť ve zprávě popisovaná situace je již zcela jiná. Je-li situace stabilní, může být použitelná i zpráva stará několik let. Vzhledem k azylovému příběhu žalobce a s ohledem na zprávu z května 2024 hodnotící Maroko jako bezpečnou zemi původu, která v podstatě potvrzuje neměnnost situace v postavení Berberů v Maroku, lze uzavřít, že nedošlo ke změnám okolností v období mezi vypracováním zprávy popisující situaci Berberů v Maroku ze dne 4. 1. 2021 a jejím použitím v roce 2025.

[8] Hodnocení Maroka jako bezpečné země původu je založeno na transparentních informacích o zemi původu, které vyhovují procedurální směrnici, zákonu o azylu a aktuální judikatuře. Tento závěr podporuje i zpráva Českého rozhlasu ze dne 5. 1. 2025 *Po desetiletích arabizace se Berbeři v severní Africe konečně dočkali uznání vlastních práv*. Soud nevyložil dostatečně, z jakého důvodu by taková zpráva neměla být aktuální, dohledatelná či transparentní. Při odmítnutí této zprávy se omezil jen na sdělení, že se jedná o reprízu z roku 2022. Ovšem pokud by taková zpráva nebyla aktuální a platná, Český rozhlas by ji zajisté do svého programu nezařadil, nevysílal by neaktuální informace.

[9] Stěžovatel dále brojil i proti závěrům uvedeným v bodech 22 až 24 napadeného rozsudku. Není pravdou, že stěžejním bodem pro posouzení žalobcovy žádosti byla jen skutečnost, že pochází z bezpečné země původu. Stejně tak není pravdou, že stěžovatel neposoudil jeho žádost. Krajský soud tuto otázku hodnotil nesprávně z pohledu § 16 odst. 4 zákona o azylu. Nevycházel přitom z konkrétních faktů azylového příběhu a nepojal celou šíři odůvodnění rozhodnutí žalovaného. Nereagoval pak ani na argumenty stěžovatele uvedené ve vyjádření k žalobě.

[10] Stěžovatel žádost o mezinárodní ochranu posoudil. Provedl se žalobcem pohovor a opatřil si podklady pro rozhodnutí, včetně policejního protokolu o výsledku žalobce coby účastníka správního řízení o vyhoštění. Na straně tří rozhodnutí pak stěžovatel uvedl, z jakého důvodu žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, a přesně definoval, z čeho při posouzení žádosti vycházel. Na stranách 5 a 6 rozhodnutí posoudil výpověď žalobce s informacemi o zemi původu. Dospěl přitom k závěru, že žalobce není a nebyl vystaven pronásledování či vážné újmě, že jeho azylový příběh není mimořádný. Stěžovatel tedy hodnotil, zda žalobce prokázal, že mohl čelit pronásledování či vážné újmě. Shledal, že žalobce v průběhu správního řízení neprokázal, že v jeho případě nelze Maroko považovat za bezpečnou zemi původu. Pokud žalobce neprokázal pronásledování, nebylo úkolem žalovaného posuzovat mezinárodní ochranu. Takto žalovaný argumentoval již ve vyjádření k žalobě, krajský soud se však jeho názory nezabýval a zcela je pominul.

[11] *Žalobce* se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[12] V daném případě se jedná o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Protože Nejvyšší správní soud dospěl k závěru o splnění základních podmínek řízení o kasační stížnosti, dále se v souladu s § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), zabýval tím, zda je kasační stížnost přijatelná, tedy zda svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se tak může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) ve věci je potřeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] Zároveň však platí, že NSS není v rámci hodnocení přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. V rámci posouzení přijatelnosti také z povahy věci není místo pro plnohodnotný věcný přezkum napadeného rozhodnutí, tudíž se v uvedené souvislosti NSS omezuje na případy zjevných pochybení krajského soudu. Zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva nebo nerespektování ustálené a jasné judikatury může odůvodňovat i přijatelnost kasační stížnosti správního orgánu. Není rozhodné, že by takovéto pochybení nezasahovalo do hmotně právního postavení stěžovatele. Opačný přístup by neodpovídal zájmu na zajištění zákonného, spravedlivého a předvídatelného rozhodování soudů (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS.).

[14] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v nyní projednávané věci je kasační stížnost nepřijatelná.

[15] Formálními i materiálními podmínkami, při jejichž splnění může být země původu žadatele o mezinárodní ochranu obecně považována za bezpečnou, se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval např. v rozsudku ze dne 12. 10. 2022, č. j. 10 Azs 161/2022 - 56, č. 4410/2022 Sb. NSS. Jak z něj plyne, stěžovatel může zamítnout žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, pokud dodržel požadavky na pravidelnost přezkumu statusu bezpečné země původu podle čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ve spojení s § 86 odst. 4 zákona o azylu. Stěžovatel tedy musí přezkoumat bezpečnost země alespoň jednou za kalendářní rok a musí též soustavně sledovat situaci v bezpečné zemi původu a v případě náhlých či významných změn situace zvážit přehodnocení bezpečnosti. Stěžovatel dále musí při označení bezpečné země původu pravidelně vycházet též z čl. 37 odst. 3 procedurální směrnice. Pokud ze zdrojů tam uvedených plynou poznatky o tom, že konkrétní země není nebo nemusí být bezpečná, musí stěžovatel případné označení země původu za bezpečnou důkladně vysvětlit. Informace o zemi zařazené na seznam bezpečných zemí původu, které jsou součástí správního spisu, pak musí též dokládat, že tato země skutečně splňuje podmínky podle přílohy I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.

pokračování

[16] Jak zároveň vyplývá z rozsudku velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 4. 10. 2024 ve věci C-406/22 (*CV proti Ministerstvu vnitra České republiky*; viz též např. rozsudek téhož soudu ze dne 1. 8. 2025 ve spojených věcech C-758/24 a C-759/24 *Alace a Canpelli*), je-li k soudu podána žaloba proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany za použití konceptu bezpečné země původu, musí soud v rámci úplného a *ex nunc* posouzení dle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice přihlídnout na základě skutečností obsažených ve spise a těch, se kterými byl seznámen v průběhu řízení, k tomu, že došlo k porušení materiálních požadavků takového označení uvedených v příloze I procedurální směrnice, i když toto porušení není v žalobě výslovně namítáno.

[17] Krajský soud ve vztahu k citované judikatuře postupoval přílehavě, ostatně stěžovatel ani nebrojil proti jeho závěru, že součástí posouzení Maroka coby bezpečné země původu mělo být též vyhodnocení postavení Berberů v této zemi. Odkázal-li v této souvislosti stěžovatel na rozsudek ze dne 19. 10. 2021, č. j. 1 Azs 292/2021 - 51, Nejvyšší správní soud uvádí, že v tomto rozsudku se skutečně zabýval pojmem „zastaralosti“ zpráv o zemi původu. Nečinil tak ovšem ve věci, v níž by bylo předmětem soudního přezkumu rozhodnutí stěžovatele vydané dle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Nejednalo se tudíž o hodnocení podkladů nezbytných pro označení země původu žadatele o mezinárodní ochranu jako bezpečné. Pro tyto účely se naopak plně uplatní závěry již shora zmiňovaného rozsudku č. j. 10 Azs 161/2022 - 56 o časových aspektech přezkumu situace v bezpečných zemích původu. V bodě 22 tohoto rozsudku kasační soud výslovně uvedl, že „zde neplatí jinak obecně správný závěr mnohokrát judikovaný v běžných azylových věcech, že zastaralost zprávy o zemi původu nelze dovozovat pouze z toho, kdy byla vypracována“.

[18] Co se týče námitek ohledně další fáze postupu správního orgánu při použití konceptu bezpečné země původu, judikatura Nejvyššího správního soudu dosud setrává na výkladu, že „[p]okud se žadateli o mezinárodní ochranu domněnku bezpečné země původu nepodaří vyvrátit, pak je nadbytečné, aby žalovaný meritorně posuzoval jednotlivé žadatelem uváděné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být v zemi původu vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a“ (viz zejména bod 23 usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 2. 2024, č. j. 5 Azs 200/2021 - 62, č. 4590/2024 Sb. NSS). Z uvedeného přitom neplyne, že v případě použití konceptu bezpečné země původu (§ 16 odst. 2 zákona o azylu) by se žalovaný neměl zabývat tvrzeními žadatele a ta hodnotit zejména právě z hledisek plynoucích z § 12 a § 14a zákona o azylu, při jejichž naplnění dojde k vyvrácení domněnky bezpečnosti. Je tomu právě naopak, neboť správní orgán musí umožnit žadateli, aby prokázal, že v jeho případě nelze jeho domovský stát považovat za bezpečnou zemi původu (srov. čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice či body 40, 42 jejího odůvodnění; k otázce důkazního břemene srov. např. rozsudky NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 12. 10. 2022, č. j. 10 Azs 161/2022 - 56, č. 4410/2022 Sb. NSS, bod 14, nebo usnesení ze dne 24. 3. 2022, č. j. 5 Azs 218/2021-39, bod 13).

[19] Stěžovateli lze přisvědčit, že v tomto omezeném rozsahu je odůvodnění napadeného rozsudku do jisté míry nepřesné. Tato skutečnost však nemohla mít vliv na posouzení otázky nepřijatelnosti kasační stížnosti, neboť závěr krajského soudu o nedostatech obecného hodnocení bezpečnosti země žalobcova původu obstál, přičemž by sám o sobě opodstatňoval výrok napadeného rozsudku. Nelze-li totiž zemi původu žadatele

o mezinárodní ochranu obecně považovat za bezpečnou, nelze jeho žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Případný závěr kasačního soudu o pochybení krajského soudu při posouzení způsobu, jakým se stěžovatel zabýval konkrétními tvrzeními („azylovým příběhem“) žalobce, nemůže na shora uvedeném důvodu pro zrušení rozhodnutí stěžovatele nic změnit. Nejde tedy o pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

[20] Na závěr Nejvyšší správní soud k věci uvádí, že krajský soud v bodech 15 a 17 odůvodnění napadeného rozsudku označil za zemi žalobcova původu Alžírsko. Protože je však ze zbývajících obsahu odůvodnění zřejmé, že se krajský soud zabýval situací v Maroku, nepovažoval kasační soud uvedenou skutečnost za důvod nepřezkoumatelnosti rozsudku z důvodu nesrozumitelnosti, ale vyhodnotil ji jako zjevnou nesprávnost, kterou lze opravit (§ 54 odst. 4 s. ř. s.).

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů shledal, že kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[22] O náhradě nákladů řízení ve vztahu k účastníkům řízení soud rozhodl na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. podle úspěchu ve věci (k aplikaci tohoto ustanovení namísto § 60 odst. 3 s. ř. s. viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšný žalobce se v rámci řízení o kasační stížnosti nijak, tedy ani k otázce případně požadované náhrady nákladů řízení, nevyjádřil. Protože ani ze spisu není patrné, že by v řízení o kasační stížnosti nějaké náklady vynaložil, soud mu náhradu nákladů řízení nepřiznal.

pokračování

[23] V řízení o kasační stížnosti žalovaného byl žalobce zastoupen advokátem ustanoveným krajským soudem. Tento zástupce však v řízení o kasační stížnosti neučinil žádný úkon právní služby, za který by mu náležela odměna. Nejvyšší správní soud mu proto výrokem IV. tohoto usnesení odměnu za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2025

Ivo Pospíšil
předseda senátu